

DE UNGE KIRKENE PÅ VERDENSKONFERANSEN FOR KRISTEN TRO OG KIRKEORDNING I LUND

AV KAARE STØYLEN

I dagene 15.—29. august holdt «Faith and Order» sin tredje verdenskonferanse i Lund med ca. 250 oppnevnte utsendinger fra over 100 forskjellige kirker. Den første konferansen ble holdt i Lausanne i 1927, den andre i Edinburgh i 1937. Siden Edinburgh-møtet, hvor forslaget om opprettelse av et mellomkirkelig råd kom fram, er Kirkenes Verdensråd blitt dannet i Amsterdam 1948, og Faith and Order er nå innordnet som en underavdeling under Kirkenes Verdensråd. Faith and Order's neste verdenskonferanse vil derfor bli holdt i samband med Kirkenes Verdensråds møte i Evanston i U.S.A. i 1954. Man vedtok i Lund å sette opp som tema for Faith and Order's konferanse: «Our Oneness in Christ and Our Disunity as Churches.»

For annen gang hadde Sverige tatt på seg oppdraget å samle representanter for kristne kirker fra alle verdens kanter. Stockholmsmøtet i 1925 var det «Life and Work» som sto for. Dengang holdt man det for umulig å ta opp selve tros-spørsmålene til behandling, men en satte store forhåpninger til samling om praktiske oppgaver. Men utviklingen har gått så ganske annerledes enn tenkt. Det merkelige er skjedd, at i en tid da den konfesjonelle bevissthet er blitt styrket innenfor alle kirker, er forutsetningene skapt for en åpen drøftelse av tros-spørsmålene mellom kirkene, og arbeidet for enhet har tatt fastere form.

Helt fra begynnelsen av har man i det ekumeniske arbeid vært klar over den uløselige sammenheng mellom ekumenikk og misjon. Det var på det internasjonale misjonsmøte i Edinburgh i 1910 at den senere biskop Charles Brent fikk inspirasjonen og tok initiativet til det arbeid som munnet ut i den organiserte ekumeniske bevegelse. Det var derfor helt naturlig at den eneste «sak» som hadde fått plass

til et offentlig møte innenfor konferansens ramme i Lund, var misjonen.

Assisterende generalsekretær i Kirkenes Verdensråd, dr. H. S. Leiper, talte i Lunds Domkirke over emnet: Verdensmisjonen. Han konfronterte den kommunistiske og den kristne verdensmisjon med hverandre. I den kommunistiske verdensmisjon hersker en påtvungen og nesten uanfektet enhet mellom strategi og overkommando. Vi vil i den kristne verdensmisjon ikke etterape dette totalitære systemet, men vi må erkjenne at verdensmisjonens oppdeling i strategi og forvaltning er en mangel. Et evangelium som forkynner Guds folks enhet, men ikke virkeliggjør den, har ingenting å si vår verden.

Dypere inn i problemene synes det meg at dr. Rajah B. Manikam gikk. Han er sekretær for Det internasjonale misjonsråd og Kirkenes Verdensråd i Øst-Asia. Han pekte på at der er en livsviktig forbindelse mellom kirkens misjonsvirksomhet («its apostolate») og dens forpliktelse på enhet («its catholicity»). Men til tider har vi skilt disse to og har understreket den ene forpliktelse på bekostning av den andre. Men dette er falsk tankegang. Misjonsbevegelsen har fra første stund vært båret av en dyp kjensle av forpliktelsen på kallet til enhet. Evangeliet er ett. Ordet er ett. Derfor har Kristi ambassadører ikke kunnet unngå å se en visjon: En enhet som går tvers over alt det som skiller mellom kirkene.

Under forhandlingene kom misjonstankene fram på to måter: Gjennom det bidrag til samtalene som representanter for de unge kirker ga oss, og gjennom forsøket på å trenge gjennom kirkesplittelsene tilbake til det nytestamentlige kirkebegrep med særlig understreking av apostolatet. Herunder kom både de esjatologiske synspunkter og misjonsmotivene i forgrunnen.

Allerede under åpningsforedragene pekte professor dr. Edmund Schlink fra Heidelberg på den krise som det ekumeniske arbeide sto oppe i, ved det Gud selv har fullbyrdet i sitt folk. Det som slik er skjedd, går langt ut over hva man kan registrere ved de mest samvittighetsfulle statistiske undersøkelser:

«Gud selv har skapt en krise for Faith and Order, på den ene side ved den nye enhet som er vokset fram blant våre undertrykte og forfulgte brødre, og på den annen side ved tilkomsten av de unge kirker som er besluttet på å glemme

det som er bak, og strekke seg mot det som er foran» (Fil. 3. 13), og som har latt de historiske tradisjoner ligge og streber mot en enhet som svarer til troen på den ene Herre som kommer. Krisen for arbeidet i Faith and Order, kan bli det faktum at fortroppen i Guds pilgrimsfolk synes å være lenger nådd enn vi med våre forhandlinger. Stillet overfor det som virkelig skjer i mange land i dag, i begeistret streben etter å nå de mål Gud har satt foran dem, synes vårt arbeide for mange å være for teoretisk, langsomt og for meget konsentrert om fortiden.»

Arbeidet i Faith and Order har til denne tid vesentlig vært samlet om en samvittighetsfull registrering av de forskjellige kirkesamfunns syn med oppsummering av «agreements» og «disagreements». Ingen vil kunne overse betydningen av at dette blir gjort, og det tør være klart at med de resultater som er nådd, må man fortsette også fremover på denne linje. Men likevel vil man ikke kunne slå seg til ro med dette. Går der en vei videre fram? Er ikke meget av det som skiller mellom kirkene av en slik art at i hvert fall enkelte av dem måtte kunne finne sammen? Det er slike spørsmål som misjonskirkene har fått lagt inn på seg når de har sett sitt felles-ansvar for evangeliets utbredelse.

Representanter for *de unge kirker* holdt i Lund samvittighetene våkne overfor disse spørsmål. De brakte en hilsen til møtet som ga vitnemål om det sterke ansvar de kjenner for evangeliseringen i sine folk, sammen med en ydmyk erkjennelse av at den enhet de har vunnet eller streber etter, ikke er noen general-løsning som uten videre kan overføres til andre forhold. Jeg gjengir henvendelsen i sin helhet, da den også har dokumentarisk interesse. Den er formet i 4 punkter:

- 1) Vi er nå mer enn før våkne overfor vårt ansvar og våre muligheter i våre egne land. Langt mer enn materiell hjelp, trenger vi fra dere den gave som dere kan gi oss ved forståelse, tillit og forbønn.
- 2) Vi ønsker enhet i kirken først og fremst fordi det er vår Herres vilje. I denne sak må fedrene-kirkene motstå fristelsen til å måle alt etter deres egne mål. Vi er fullt klar over at håpet om en forenet kirke ligger i å opprettholde alle de elementer i tro og kirkeorden som var kirkens fundament før denne enhet var brutt ved menneskers synd som ikke kunne holde fast på disse elementer i et rett forhold til hverandre. Som vi nå går frem, under den Hellige Ånds ledelse, for å gjenopprette denne likevekt, så la det være klart at uforutsette situasjoner ikke i detaljer kan løses ved presedens fra kirkehistorien. Og videre: Hvor man ikke kan oppnå alle frukter av en synlig union ved begynnelsen av en unions-plan, må våre venner i Vesten av hensyn til freden i kirken, på-

legge seg selv tukt i kirkespørsmål i de henseender hvor de venter mer av oss enn de er rede til å kreve av seg selv.

- 3) Likedan vil vi henstille til dere å nytte deres innflytelse til å stimulere lignende unionsplaner blant dere selv og deres frender over havet, slik at de uunngåelige anomalier på veien til enhet kan bli forminsket. Idet vi verdsetter den stilling Asia har fått i disse nyskapende oppgaver, må vi verge oss mot den mulighet at vårt arbeide i den kristne enhets tjeneste skal bli misforstått som et bi-produkt av asiatisk nasjonalisme. Megen tvil og nølen kunne bli fjernet dersom et antall lignende planer, omfattende flere folk og verdensdeler, kunne bringes til modning på samme tid. Et samtidig fremstøt, om dette var mulig, ville i høy grad redusere uregelmessigheter og minske forvirringen.
- 4) Må vi også få bære vitnesbyrd om vår erfaring for Guds åsyn når vi har arbeidet sammen som kirker som har ført praktiske forhandlinger med hverandre om organisk enhet, og også som kirker som allerede er kommet i funksjon som et resultat av en slik union:
 - a) Vi har sett hvorledes, når vi resolutt holdt oss til det hvorom vi var ett og søkte å gi form til en slik enhet, Gud selv kom oss nær og oppfylte på oss sitt løfte, at de som gjør hans vilje, skal kjenne om læren er av Gud.
 - b) Vi har også erfaret den Hellige Ånds ledelse på den måte ved hvilken han har ledet oss til større fylde i sannheten, idet vi, når vi hadde nådd grensene for våre diskusjoner, våget i tro å gi oss sammen i en felles kirke i tillit til hverandre.
 - c) Vi kan med glede bekrefte at vi har fått en visjon: En kirke i hvilken de episkopale, presbyterianske og kongregasjonalistiske elementer har hver sin strukturelle plass i en felles kirke, og vi søker i ydmykhet å bære dette vitnesbyrd fram for dere og dele vår visjon med dere, om dere ønsker det.

I våre forskjellige land er vi Guds folk, kalt av ham og overdratt av ham til å vinne våre forskjellige nasjoner for Jesus Kristus. Vi må adlyde Ham som vi kan, stole på at Han vil befeste vår lydighet, omstøte våre feilgrep og fullbyrde sin hellige vilje. Brødre, be for oss, som vi ber for dere!*

I samband med denne henvendelse og de verdifulle bidrag til diskusjonene som de unge kirkers representanter ytet, må en notere det som en begivenhet ved Lund-møtet at deres røst også kom til orde i konferansens avsluttende rapport. I rapportens kap. V, pkt. 14: Hvor står vi?, heter det:

*Medlemmer av de unge kirker har bidratt til forståelse av vår felles plikt ved å understreke den på en måte som i høy grad har beriket våre diskusjoner. Tvunget av sitt misjonskall, er de blitt klar over at nødvendigheten av enhet bare fullt

ut er erkjent når den er sett i sammenheng med deres fundamentale forpliktelse: evangelisering. Deres sterke syn for vår grunnleggende enhet i Kristus, kommer ikke bare av at de er relativt upåvirket av de innflytelser som skapte og fremdeles opprettholder atskillelsen mellom de eldre kirker, men også av deres svar på kravet om full lydighet mot det som trofast vitnesbyrd og tjeneste krever av dem. I deres erfaring kan vi klart se den Hellige Ånds ledelse. Denne underfulle enhet har vist de eldre kirker i hvilken sørgelig grad deres eget vitnesbyrd er svekket ved at de har vært splittet.»

I hovedavsnittet om kirken, pekte man på nødvendigheten av å utforske den nærmere sammenheng mellom ecclesiologi og kristologi. I kapitlet om Kristus og hans kirke, er der mange sentrale formuleringer som det er grunn til å glede seg over. Men under utformningen av det bibelske uttrykk om kirken som Kristi legeme, merker man også stundom den anglikanske betoning av kirkens mystiske funksjon som forvalter av det fortsatte Kristus-liv, på bekostning av vår sterkere betoning av ord og sakramenter som de konstitutive og nyskapende krefter i menigheten. Men nettopp når misjonssynspunktet kommer til, skapes der også her basis for dypere forståelse fra vår side. Om kirkens vesen og dens misjon heter det:

«Jesus Kristus sender ved sitt Ord og sin Ånd sin kirke ut i verden for å være jordens salt og verdens lys. Det vil si, som profet, prest og konge gir han sin kirke å ta del i sin forsonings embete, tvunget av hans kjærlighet til å gå inn i hans lidelse for verdens forløsning, og han ruster den med sin Ånd til å forkynne frelsens evangelium for alle nasjoner, kaller dem til å lyde Guds vilje på alle områder av det politiske, sosiale og kulturelle liv og til å leve i denne sønderrevne verden det ene Guds folks liv, så at gjennom dens vitnesbyrd Jesus Kristus arbeider blant menneskene som Frelser og bringer alle ting inn under Ham som verdens Herre og Konge.»

Kirkens vesen har derfor måttet bestemmes fra to sider: Kristus har kalt den fra verden til seg, og Han sender den ut i verden med sitt budskap. Og mange vansker mente man kom av en falsk antitese mellom disse to sider. Under hovedavsnitt III, om «Continuity and Unity», peker man derfor på det Nye Testamentes samsyn av disse to ting:

«I det Nye Testamente er kirkens misjon og dens enhet dypt beslektet. Kristus kalte sine apostler at de skulle være ett for at han kunne sende dem ut og

fullføre Hans misjon i verden. Han ba for deres enhet for at verden skulle tro. Det var i lydighet mot dette misjonsskall, sammen med dens vilje til å lide med Kristus, at kirken opplevde den dynamiske kraft av sin enhet.»

Og sammen med dette kommer det esjatologiske synspunkt, som klart nok er dypt beslektet med det sanne misjonssyn. Kongens ærend har hast. Kirken er et samfunn av benådede syndere som ivrig venter og tålmodig ser fram mot sin endelige forløsning. Og i denne tid kalles alle til bønn og bot, fordi vi alle står under Herrens dom for våre synders skyld. Vi kan ikke bygge én kirke ved kunstferdig å sammenføye hver enkelt arvelodd. Vi må i våre kirker stille oss selv under Herrens dom, og vi skal vite at vi kan ikke virkeliggjøre vår enhet og få del i dens fylde, uten en rett omvendelse.

«Noen av oss som har kjent oss sikre på å eie den rette kirkeorden og de sanne sakramenter, vil finne oss selv kalt til å gi den rettmessige plass for forkynnelsen av det levende Ord. Noen som har oversett sakramentene, vil bli stillet overfor Ham som ydmyket seg selv i dåpen og brøt brødet og delte kalken for å gi oss del i sin lidelse og død... Kirker som lite har aktet på Hans bønn om sitt folks enhet som et vitnesbyrd for verden, vil bli kalt til å gjøre denne Hans bønn til sin egen. Kirker som har slått seg til ro overfor rase-skiller i Hans legeme som er menigheten, vil bli brakt til bot overfor Ham i hvem trel og fri, jøde og hedning, greker og barbar er ett Kirker som har slått seg til ro og er selvtilfredse, vil igjen måtte høre Herrens hjerte-grepne bekymring for fårene som er uten hyrde, og vite at å være Hans kirke er å ta del i Hans verdensfavnende misjon.»

Til sist nevner jeg at også fra Ungdomsgruppen som fremla sin rapport for møtet, hører vi lignende toner. Med utgangspunkt i budskapet fra de unge kirker, peker de på nødvendigheten av enhet for en kirke som arbeider i en «misjonsmark-situasjon». Og dette gjelder i stigende grad også de eldre kirker:

«Det kan ikke være tvil om at i de nærmeste fem år vil hele kirken i stadig stigende grad finne seg stillet ansikt til ansikt med en «misjonsmark-situasjon». Den påtrengende utfordring som denne situasjon byr oss, kan og må ikke bli undervurdert.»